

Muž, který neznal svůj obraz.

Joe byl drsnej chlap. Každý ráno vstal, dal si panáka whisky, vystřelil párkrát jen tak do vzduchu, zapálil si doutník, sedl si na verandu a seděl. Mohl takhle prosedět celý den. Jeho dům stál uprostřed arizonský prerie, vítr tam foukal mohutně ze všech stran. Jedinej, kdo byl schopnej na takovým místě postavit dům, byl Joe. Nikdy neměl rodinu a ani se ji nesnažil založit. Občas si zašel za holkama do města, aby uspokojil svy potřeby, ale nikdy se do žádný nezamíloval. Nevěděl, co je láska. Byl to lovec, lovec odměn. Jediným přítelem mu byl jeho kůň. Když na něj někdo šáhnul, bylo to to poslední, co udělal. Jednou odprásknul dvanáct chlapů jenom proto, že ho chtěli koupit. Nikdy nešel sedět. Všichni se ho báli, a kdo se nebál, toho buď podplatil, nebo zabil (většinou zabil).

Jednou si ve městě přečet plakát, že hledaj chlápka jménem Billy Stone, přezdívanýho „Velkej Billy.“ Byl to nájemnej vrah, chladnokrevnej zabiják z jihu. V sousedním městě zabil bankéře s celým jeho doprovodem. Zmocnil se dostavníku a zmizel i se značným obnosem peněz. Dostavník pak shodil ze skály a koně si pochopitelně nechal.

Pokaždý, když se chtěl Joe někomu dostat na stopu, zamířil nejprve do saloonu. Nic neříkal, on nikdy nic neříkal, jenom seděl u baru, pil whisky a poslouchal. Ještě se mu nikdy nestalo, že by se nic nedozvěděl. Tehdy jsem u toho baru seděl i já. Bylo mi dvacet, o životě jsem nic nevěděl, nevěděl jsem ani, kdo to vedle mě sedí. Radši jsem nic neříkal. Měl jsem strach, jizvy na jeho tváři mě děsily. Zaslá špína za ušima svědčila o tom, že se ten chlap nikdy, přinejmenším hodně dlouho, nemyl. V tom se na mě otočil a vyprsknul na mě lok whisky. „Ten patok se nedá pít. Hod' mi sem něco lepšího, Jacku,“ okřikl barmana.

„Nic lepšího nemám, ty starej hajzle,“ řekl barman našťvaně. Joe se zvednul, rozpráh se a shrnul skleničky z baru na zem. Na druhý straně saloonu se zvedla parta cizích kovbojů s rukama na pistolích. Joe si toho všiml a bez mrknutí oka jim z hlav sestřelil klobouky. Utekli. Joe se zase podíval na barmana a naprosto klidně řekl: „Tak co, už sis vzpomněl na nějakou schovanou lahev?“

„Mám tu jednu flašku, ale tý je pro ten tvůj shnilej žaludek škoda. Změň lokál!“

Joe se zvedl a odešel. Tohle jsem nepochopil. Když byl předtím tak drsnej, tak proč se teď tak v klidu vzdal? Nedalo mi to a vyrazil jsem za ním.

„Proč jste mu neřek, aby tu flašku otevřel. Proč jste odešel?“ zavolal jsem na Joa, kterej byl ke mně otočenej zády.

„Nic o tom nevíš, tak se nestarej,“ odsekl mi a odvázal koně od zábradlí před saloonem.

„Jenom mě překvapilo, jak jste se nechal odbýt!“

Joe si povzdechl, podíval se na mě a plivnul na zem.

„Líbíš se mi, jdu po jednom chlapovi, celkem to hodí, nechceš si něco přivydělat?“ zeptal se mě. Chvilku jsem na něj asi dost blbě civěl a pak jsem kývl.

S Joem jsme jeli k němu domů. Cestou jsme dojeli tu partu kovbojů. Joe je chtěl jenom objet, neřekl ani slovo, ale oni začali.

„Hele, to je ten drsňák ze saloonu. Trochu si s ním pohrajem, ne?“ řekl jeden a sáhnul po koltu. Absolutně nechápu, jak si toho Joe moh všimnout, ale ten kovboj se nestačil ani pohnout a už měl v zápěstí díru. Ostatní hned vytáhli pistole, ale skončili stejně. Celý to trvalo, řek bych, asi minutu. Říkal jsem si, s kým jsem se to dal dohromady.

Když jsme dojeli k němu domů, poslal mě pro vodu ke studni. On zatím hřebelcoval koně.

„Hezkej kůň,“ řekl jsem.

„Jo, to je,“ zamumlal a dál si hleděl své práce.

„Kde jste ho koupil,“ povídám.

„Hele, mladej, nějak se vyptáváš. Běž radši něco uvařit. Začínám mít hlad.“

„Neumím vařit,“ řekl jsem, protože jsem fakt vařit neuměl.

„Každej umí vařit. Na stole je konzerva. Otevři ji a něco uvař. Jasný?“ Vypadal, že už ztrácí trpělivost, tak jsem radši šel.

Druhej den ráno Joe dlouho spal. Napadlo mě, že bych mohl jít napojit koně. Joeova stáj byl vlastně takový přístavek za domem. Sotva se tam vešel ten jeho hřebec, můj kůň musel zůstat venku. Dal jsem mu vodu do žlabu a přihrnul mu tam trochu slámy. V tom se z druhý strany domu ozvaly výstřely. S pistolí v ruce jsem se tam šel podívat. Joe seděl na verandě a kouřil doutník.

„Co se stalo?“ zeptal jsem se.

„Co by se mělo stát?“

„Slyšel jsem výstřely.“

„Aha, je na čase, abych ti vysvětlil, jak to u mě chodí,“ řekl a dal se do popisování svýho běžnýho dne.

„Pane Bože,“ řekl jsem si.

„Jo a ještě jedna věc,“ pokračoval Joe, „jestli šáhneš na mýho koně, tak tě zastřelím!“

Radši jsem mlčel. Ale Joe to stejně poznal, když viděl plnej žlab. Nezasřelil mě. Pravděpodobně proto, že jsem to předtím nemoh vědět. V tomhle byl Joe spravedlivý.

„Zejtra vyrazíme,“ zařval na mě ze stáje.

„Dobře, jedu do města, mám něco přivést?“ zeptal jsem se.

„Kup náboje, už mi docházej. A budem potřebovat nějaký lana.“

Vyrazil jsem. Ve městě jsem šel nejprve do saloonu. Potřeboval jsem se něčeho napít.

„Vy znáte Joa?“ zeptal jsem se barmana.

„Toho starýho prašivýho psa? Až moc dobře. Tu svini tady zná každej,“ řekl Jack.

„Proč tak lpí na tom svým hřebci? Je to normální kůň. Dobřej, ale podle mě nic extra.“

„Kamaráde, jde vidět, že o něm nevíš vůbec nic, rychle od něho dej ruce pryč, dobře ti radím. Je to kůň jeho ženy. Vlastně jeho děcka,“ odpověděl Jack.

„On měl ženu?“

„Jo. Zamřela při porodu. Toho koně koupil jako hříbě, měl být pro to děcko. Jenže tehdy se Joe strašně ožral. Víš, on nebyl vždycky takovej, jako je teď. Byl to slušnej chlap. Bylo to poprvý, co pil. Byl tady nějakej cizinec, to on ho tak zrušil. Hráli karty. Já jsem říkal Joeovi, že by měl jít domů, ale on vyhrával a pil a pil. Samozřejmě, že nakonec všechno prohrál. Žena mezi tím rodila. Zamřela i s dítětem. Joe to neunes. Začal chlastat, a když už neměl žádný prachy, stal se z něho lovec odměn.“

„A sakra, to jsem nevěděl,“ nemohl jsem uvěřit vlastním uším, „chce to ještě jednoho panáka.“

„Když Joe přišel domů a viděl ty mrtvý těla, první, co chtěl udělat, bylo, že se odpráskne. V tom mu ale zabránil jeho malíř, kterej v tu dobu zrovna přišel. Přišel mu oznámit, že už má hotovej obraz, kterej si u něho Joe objednal. Byl na něm on se svou těhotnou ženou. Joe tehdy tomu malíři řekl, že už se nechce nikdy vidět a ten obraz ať spálí.“

A co Joe jednou řekne, to taky splní. Povídá se o něm, že od té doby se nikdy neviděl. Když se myje, tak leda v rychlejch řekách, aby nezahlédl svůj odraz. Je strašně zatvrzelej. Když pije, tak se zavřenejma očima.

„On je větší magor, než jsem si myslel,“ pomyslel jsem si. Zároveň jsem ale cítil, že bych mu měl nějak pomoci. Původně jsem počítal s tím, že už se k němu zpátky nevrátím, ale teď, když už jsem všechno věděl, jsem vyjel zpět. Absolutně jsem netušil, co dělám. Bylo parný a suchý léto. Bylo vidět, že už dlouho nepršelo. Na otevřené pláni foukal vítr a hnal mi písek do očí. Jel jsem na koni a přemejšlel jsem, jak z Joa zas udělat slušnýho člověka.

Když jsem přijel, Joe si čistil pušku. Seděl na verandě, kouřil doutník a povídal si s koněm, kterej byl přivázanej o zábradlí.

„No jo, ty jseš jedinej, kdo mi rozumí, kamaráde. Dovedeš mi odpovědět a nemusíš kecat o blbostech jako všichni. To je život. Kde je ten mladej, už tu měl dávno bejt.

„Tady jsem,“ zavolal jsem na něj.

„No to je dost. Koupils ty náboje? Chci vyzkoušet tu pušku.“

„Jo, tady to je,“ řekl jsem a podal jsem mu krabičku s náboji. V tom mě napadla šílená věc. Všechno mu to řeknu na rovinu, ano, no co, když bude chtít, tak mě zastřelí. Stejně by to nejspíš udělal. Proč by se dělil o odměnu. „Hele, Joe, můžu se tě na něco zeptat? Proč ses nezmínil o svý ženě? Bylo mi divný, že jseš tak upjatej na toho koně, tak jsem se zeptal starýho Jacka v saloonu.“ Joe se zarazil. Na ženu se ho od té doby nikdo neptal. Všichni se báli. Nebo jim stačilo to, co se dověděli od ostatních. Pak přišla od Joa reakce, kterou jsem vůbec nečekal.

„Hele, mladej, já věděl, že se na to jednou někdo zeptá. Pojd', něco ti ukážu,“ řekl Joe, zvedl se a vešel do domu. Šel jsem za ním. V rohu místnosti stála velká truhla. Joe ji otevřel a začal se v ní mohutně přehrabovat. Pak našel, co hledal, a ukázal mi to. Byla to fotografie, na který byla mladá žena, na hlavě měla věnec a v ruce držela kytku.

„Jane byla jediná žena, kterou jsem kdy miloval. Od tý katastrofy jsem tu fotku neviděl. Krásná, co? Bylo to sotva potom, co jsme se vzali.“

„Neber si to za vinu. I kdybys tam byl, ničemu bys nepomoh,“ chtěl jsem Joa utišit. Tekla mu po tváři slza. Setřel si ji. Vzal fotku, hodil ji zpátky do truhly a řekl: „Dost už vzpomínek, osedlej koně, vyrazíme,“ řekl náhle Joe, zavřel truhlu a odešel ven.

Celou cestu jsme nepromluvili ani slovo, ani jsem netušil, kam jedem. Když se začínalo smrákat, řekl Joe, že se utáboříme. Koně jsme přivázali ke stromům.

„Hele Joe,“ napadlo mě najednou, „co kdybychom šli raději hledat ten obraz. Nemyslíš, že je škoda, žeš ho neviděl? Uplynulo dost času, co říkáš?“

„Podívej, mladej, jestli si myslíš, že mi budeš radit, co mám dělat, tak to jsi na šeredným omylu. Jednou jsem řek, že ten obraz nechci vidět, tak ho prostě neuvidím. Navíc nevím, k čemu by to bylo,“ řekl Joe a začal rozdělovat oheň.

„Sakra, Joe, podívej se na sebe! Co se z tebe stalo. Honíš se za zločincema jako pomatenej a co z toho máš? Nemáš nikoho, všechny prachy stejně prochlastáš. Žiješ v pustině, všichni se tě boje. A proč? Protože se nechceš podívat pravdě do očí. Tvoje žena by stejně umřela, chápeš to? Co bys tak asi udělal, nejsi doktor. Nezavolal bys ani pomoc, když v okolí několika mil není ani noha.“

„Aspoň bych ji mohl držet za ruku, byl bych s ní, chápeš? Jenže já místo toho hrál karty s chlapem, kterýho jsem ani neznal.“

„Dobře, udělals chybu, ale kvůli tomu nemusíš shnít jako nějakaj bídnej vožrala! Pojed', najdem toho malíře. Pochybuju, že by ten obraz spálil. Žádnej malíř jen tak nespálí svůj obraz,“ řekl jsem Joeovi, který hleděl do blba a nad něčím přemýšlel.

„Dobře. Nevím proč, ale jseš první, kdo mi kecá do života a nemám chuť ho zastřelit.“

Hned ráno jsme vyrazili. Joe mi ještě večer vyprávěl o tom malíři, řekl, kde bydlí, ale nebylo jistý, jestli ho tam ještě najdem. Každopádně jsme se vydali tím směrem. Nebylo to daleko. Malíř měl menší usedlost u řeky, nedaleko města, kde Billy Stone okradl toho bankéře.

Dorazili jsme tam kolem poledne. Dům vypadal opuštěně. Zaklepal jsem na dveře. Zevnitř se ozvaly kroky. Dveře otevřela mladá žena. Měla na sobě kárované šaty, v pase opásané páskem s koltem, což vypadalo dost neobvykle. Na tváři měla zaschlý flek, pravděpodobně od snídaně. Oči měla modré, ale jedno měla divně zakalené, asi na něj ani neviděla.

„Co chcete?“ řekla neohrabaně.

„Hledáme malíře Jonathana Smithe, znáte ho?“ řekl Joe.

„Samozřejmě, že znám. Byl to můj otec.“

„Byl? To znamená, že už nežije?“ zeptal se Joe.

„Jo. Zabili ho nedávno při tý bankovní loupeži. Připletl se tam náhodou. To víte, nikdo při krádeži nechce mít svědky,“ řekla smutně, „co jste mu chtěli?“

„Hledáme obraz,“ řekl jsem.

„Hmm. Obrazů máme doma hodně. Něco zvláštního?“

„Co prosím?“ nechápal jsem.

„Jestli je na něm něco zvláštního, abych poznala, kterej chcete,“ řekla tónem, kterým nám naznačovala, že si o nás myslí svý...

„Ach tak, je na něm těhotná žena s mužem,“ řekl Joe. V jeho hlase byla slyšet naděje.

„Tak to jste vy! Pojdte dál. Otec o vás často mluvil. Pořád říkal, že by se rád dožil toho okamžiku, když si pro ten obraz přijdete. Nikdy nepochyboval, že se to stane. Je mi líto vaší ženy,“ řekla upřímně. Zavedla nás ke schodišti. Tam na stěně visel. Byl to nádherný obraz s velkým mohutným rámem. Joe se rozbřečel. V momentě se úplně sesypal.

Kdybych nevěděl, kdo je na tom obraze vyobrazen, nikdy bych Joa nepoznal. Mladá tvář, bez jakýchkoli vrásek ani jizev. Statné tělo oblečené do nového hnědého obleku, slušňácký klobouk a naleštěné boty. Na tom obraze byl jiný člověk. Jeho žena byla ztělesněním krásy. Dlouhé kudrnaté vlasy jí sahaly do půlky zad, úsměv na její tváři byl okouzlující. Krásné hebké ruce měla položené na objemném těhotném břiše. Nedivím se Joeovi, že její ztrátu tak těžce nesl.

„Skoro bych vás na tom obraze nepoznala,“ podívala se malířova dcera na Joa.

„To není možný, vždyť tolik let ještě neuplynulo. Nemoh jsem se tak změnit,“ řekl Joe.

„Vy mluvíte, jako kdybyste se od té doby neviděli!“

„Ale on se neviděl, mladá paní...“ povídám.

„Sakra, Hergot, tak mi někdo podejte zrcadlo! Nevěřím vám ani jedno z těch vašich prašivejch slov,“ začal se Joe rozčilovat. Malířova dcera mu podala zrcadlo. Joe se neohroženě podíval. Když po tý době uviděl svůj obličej, lekl se tak, až mu to zrcadlo vypadlo z rukou.

„Pane Bože, co jsem to dopustil...,“ lamentoval Joe. Na zjizvené tváři byl vidět výraz zoufalství. Mastné vlasy splývaly dohromady, obočí šedé od prachu. Na puse viděl v půlce utržený ret. Chyběl mu kousek pravého ucha a na krku se mu odporně loupala kůže.

„Už vidíš, Joe, k čemu byly ty ztracený roky? Tohle si ze sebe udělal svou vlastní tvrdohlavostí,“ řekl jsem Joeovi, kterému se vyhrnuly z očí slzy.

„Končím, kamaráde, ode dneška je ze mě jinej člověk,“ vzlykal Joe.

„Takže z toho kšeftu nebude nic?“ řekl jsem s úsměvem na tváři.

„Naopak! Tohle bude poslední hajzl, kterýho dostanu. A za ty prachy si postavím tady vedle ve městě malý kostelíček. Budu se muset snažit do konce života, abych se s Jane jednou, až umřu, setkal v nebi. Protože ona tam určitě je,“ řekl mi Joe a hned na to jsme vyrazili.

Toho Billyho jsme tehdy opravdu chytli, já se vzdal svý poloviny odměny, aby ten Joeův kostelíček stál za to. Z Joa se stal kněz. Každý den sloužil bohoslužbu, zpovídal místní a radil jim, co se životem. Každý ráno vstal, sedl si na verandu svýho domu, pomodlil se, nalil si sklenici čiré vody, podíval se na svou hojící se tvář a seděl a seděl. Byl to měkkej chlap.